

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ.....บ้านแฮด..... จังหวัด.....ขอนแก่น.....
ข้อมูล ณ วันที่.....๑๓.....เดือน.....สิงหาคม.....พ.ศ.....๒๕๖๘.....

=====

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุลนายบุญส่วน...แก้วไพฑูรย์.....
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้...
บ้านสว่างพัฒนา.....หมู่.....๔.....ตำบลหนองแซงอำเภอบ้านแฮด.....จังหวัดขอนแก่น.....
โทรศัพท์Facebook Line
- ปีเกิด พ.ศ. 2510
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย.....
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๑,๖๐๐,๐๐๐..... บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก....มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง.....
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
...แปลงเรียนรู้การผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองเพื่อการส่งออก.....
๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๕.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - ๑.การปรับปรุงบำรุงดิน
 - ๒.การเลี้ยงปลาในบ่อดิน
 - ๓.การผลิตมะม่วงเพื่อการส่งออก
 - ๔.การให้น้ำระบบมินิสปริงเกอร์
 - ๕.การพัฒนาการตลาด
- ๔.หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๔.....หลักสูตร ประกอบด้วย
 - ๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย
-เทคโนโลยีการผลิตมะม่วงเพื่อการส่งออก
 - ๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย
- เทคโนโลยีการลดต้นทุนและการผลิตข้าว
 - ๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย
-เกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสาน
-การประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

-เทคโนโลยีการผลิตมะม่วงเพื่อการส่งออก

วัตถุประสงค์

- ๑.เพิ่มรายได้
- ๒.ขยายตลาด
- ๓.ลดความเสี่ยงจากผลผลิตล้นตลาด
- ๔.ควบคุมคุณภาพ
- ๕.เพิ่มโอกาสในการส่งออก

เนื้อหาและรูปแบบการถ่ายทอดความรู้

บรรยายและสาธิต

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

นายบุญส่วน แก้วทูลย์ ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบ้านแฮด ได้เข้าร่วมประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ระดับจังหวัด ซึ่งจังหวัดขอนแก่น ได้จัดการประชุม ปี ละ ๔ ครั้ง โดยเชิญ ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรระดับอำเภอ เข้าร่วมประชุม เพื่อวิเคราะห์และเสนอแผนการพัฒนาการเกษตรของจังหวัด

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

มีการจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอยะยี่นและคณะกรรมการ ศพก. อำเภอบ้านแฮด ในการประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ ในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๗

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เกิดจากแนวคิดว่าทำเกษตรเชิงเดี่ยวมีความเสี่ยงสูงและ จากการเดินทางไปเยี่ยมชมและไปศึกษาดูงานปลูกระยะยาวเพื่อการส่งออกจากที่ต่างหลาย ๆ จังหวัดแล้วนำแนวทางนั้นมาปฏิบัติในแปลงของจนประสบความสำเร็จและกระจายส่งต่อองค์ความรู้ไปยังเกษตรกรใกล้เคียง จึงจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมะม่วงบ้านแฮดเพื่อการส่งออกในปี ๒๕๔๘ และยกระดับมาเป็นแปลงใหญ่ ที่ประสบความสำเร็จในระดับประเทศ

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

เริ่มแรกได้ทำเกษตรเชิงเดี่ยวเช่น ปลูกมันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ทำให้มีการขาดทุนถ้าปีไหนประสบปัญหา จึงมีแนวคิดทำเกษตร มีพื้นที่หลัก พืชรองตลอดอาชีพเสริมหลายได้ การปลูกพืชหลังเปลี่ยนเป็นมะม่วงปี๒๕๔๒ มีนาข้าว และชุดบ่อเลี้ยงปลาและเป็นแหล่งน้ำสำรอง ในพื้นที่ทำการเกษตรจำนวน ๑๐๒ ไร่ โดยปลูกระยะยาว ๘๒ ไร่ ชุดบ่อเลี้ยงปลา ๑๐ ไร่ นาข้าว ๙ ไร่ นายบุญส่วน แก้วไพฑูรย์ เป็นเกษตรกรต้นแบบในด้านการปลูกระยะยาวคุณภาพเพื่อการส่งออกและการผลิตมะม่วงนอกฤดูเพื่อการส่งออก

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบ้านแฮด ได้มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตตลอดจนถึงกระบวนการจำหน่าย

- การใช้รถแทรกเตอร์ตัดหญ้า
- การทำระบบน้ำมินิสปริงเกอร์และการให้ปุ๋ยไปกับระบบน้ำ
- การใช้สารแพคโคลบิวทราโซลผลิตมะม่วงนอกฤดู
- การใช้รถพ่นยาแอร์บัส
- การห่อผลทำให้ผิวสวยและป้องกันการเข้าทำลายของแมลง
- การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ปุ๋ยสั่งตัด)

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

- การใช้รถแทรกเตอร์ตัดหญ้า
- การทำระบบน้ำมินิสปริงเกอร์และการให้น้ำไปกับระบบน้ำ
- การใช้สารแพคโคลบิวทราโซลผลิตมะม่วงนอกฤดู
- การใช้รถพ่นยาแอร์บลัส
- การห่อผลทำให้ผิวสวยและป้องกันการเข้าทำลายของแมลง
- การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ปุ๋ยสั่งตัด)

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๓.๑ เก็บตัวอย่างดิน

๓.๒ วิเคราะห์ดิน

๓.๓ ประเมินผลการวิเคราะห์

๓.๔ คำนวณปริมาณปุ๋ย

๓.๕ เลือกใช้ปุ๋ย

๓.๖ ใส่ปุ๋ย

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๘๒.....(ไร่-งาน-วา)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ...ค่าถุงห่อใน..... เป็นเงิน.....๑,๙๒๘.....บาท/ไร่

๑.๒) ...ค่าปุ๋ยทางดิน..... เป็นเงิน.....๑,๕๘๕.....บาท/ไร่

๑.๓) ...ค่าปุ๋ยทางใบ..... เป็นเงิน.....๑๔๒..... บาท/ไร่

๑.๔) ...ค่าสารเคมีพ่น..... เป็นเงิน.....๒,๘๕๗.....บาท/ไร่

๑.๕) ...ค่าแรงงานเก็บเกี่ยว..... เป็นเงิน.....๕๗๑.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๗,๐๘๓.....บาท/ไร่

รายได้๒๑๐,๐๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง..

เฉลี่ยรายได้ปีละ....๑,๖๐๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

เป็นจุดสาธิตถ่ายทอดความรู้ เรื่องการผลิตมะม่วงนอกฤดูโดยใช้สารแพคโคลบิวทราโซล เพื่อที่จะบังคับให้มะม่วงออกดอกติดผลช่วงนอกฤดูการ ซึ่งก็จะทำให้มะม่วงที่ออกนอกฤดูการขายได้ราคาที่สูงขึ้นกว่าการทำมะม่วงในฤดูกาล ทำให้ชาวสวนมีรายได้เพิ่มขึ้น ได้เงินเป็นก้อนจากการขายมะม่วงนอกฤดูการ

๓.ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอบ้านแฮด จัดตั้งขึ้นในปี ๒๕๕๙ ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน วางแผนพัฒนาการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ อำเภอบ้านแฮด มีกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสานเกษตรทฤษฎีใหม่และได้นำมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ (ร.๙) มาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต โดยเป็นธรรมชาติและเกษตรอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมี ซึ่งพื้นที่มีระบบนิเวศน์เกื้อกูล กิจกรรมการเกษตรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแฮด ประมงอำเภोजังหวัดขอนแก่น เกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น กศน.อำเภอบ้านแฮด รวมถึงเป็นวิทยากรให้ความรู้ในเรื่องเกษตรผสมผสาน และการปลูกผักหวานป่า

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองมีการปลูกไม้ยืนต้นเพิ่มเติม ทำให้เกิดประโยชน์ในด้าน การรักษาสสมดุลของสภาพแวดล้อม ซึ่งป่าไม้และพืชพรรณต่างๆ มีบทบาทสำคัญในการดูดซับมลพิษและปล่อยออกซิเจน ทำให้มีอากาศสะอาดและน้ำบริสุทธิ์ รากของต้นไม้ช่วยยึดดินไว้ ทำให้ดินไม่ถูกน้ำหรือลมพัดพาไป

นอกจากนี้การปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองยังเป็นการอนุรักษ์ไม้ป่า ยังสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และพักผ่อนหย่อนใจ ป่าไม้เป็นแหล่งศึกษาธรรมชาติและระบบนิเวศที่สำคัญ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

มีข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของอำเภอบ้านแฮดและเป็นแหล่งสาธิตการผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้ นอกฤดู ทำให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ต่อไป

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศพก. เป็นแหล่งศึกษาดูงาน ด้านมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองเพื่อการส่งออกและการผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศพก. เป็นแหล่งให้คำปรึกษา ด้านการเกษตรทั้งสินค้าเกษตรและการผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศพก. มีฐานเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตร ให้เกษตรกรทั่วไปเข้ามาศึกษา และนำไปปฏิบัติต่อไป

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

เกษตรกรทั่วไปสามารถเข้าไปศึกษาหาความรู้ได้ที่ ศพก.หลัก

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

เป็นวิทยากรถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองเพื่อการส่งออกและการผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองนอกฤดู

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

เป็นตัวแทนของ ศพก. อำเภอบ้านแฮด ไปร่วมประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ระดับจังหวัด

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานในฐานะ ศพก. (ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร) คือการได้เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านการเกษตรในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม การได้เห็นเกษตรกรในพื้นที่ได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนเกษตรและเครือข่ายความร่วมมือต่างๆ เป็นสิ่งที่สร้างความภาคภูมิใจอย่างยิ่ง

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- ร่วมเป็นจิตอาสาในการพัฒนาหมู่บ้าน เช่น ทำความสะอาดที่สาธารณะ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

- เป็นวิทยากรบรรยายถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

.....ทำวันนี้ให้ดีที่สุด.....

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

นายพิเชฐ ยามา และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแฮด

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

แบบสัมภาษณ์...

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ไม่มี

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.